

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

VIme, 1480

Secunda pars

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

li

libro de sacramentis. vbi xp̄i verba accedunt ad panē & vīnu. est sanguis & corpus. dñm etiā audi dīcentes. accipite & comedite ex eo omnes. hoc est corpus meum. et ante verba christi calix vīno & aqua est plenus cum autem verba christi prolatā fuerint. sanguis efficiat sc̄do diuina magnificēta amēdat in multorū vocacōe: et vocavit multos. ad cenā vīte eterne vocati sūt multi. oīs videlicet multitudo credētū. i. Pe. 5. deus oīs gracie vocavit nos sc̄z credentes in eternā suā gloriā. Est em̄ deus liberal & magnific⁹. vñ vult multis dīmunicare maiestatis sue gloriā prima. Thi. 1. vult oīs hōies saluos fieri et ad agnitionem veritatis puenire. C. Tercio amēdat dei magnificētā a missione serui: et misit seruū suum. Iste seruus vt dicit Ciril. xp̄us est qui cū esset naturalit p̄i equalis eximauit semetipm formā serui accipiens. cuius missio eius est incarnationis vñ Aug. eo intelligit missus quo incarnat⁹: hora tene: i. tpe gracie quo xp̄s est missus. Gal. 4. at vbi vident plenitudo t̄pis misit deus filiū suū ēc: dicere inuitatis vt venirent: vñ clamat iste seruus Mat. 11. venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis ēc: qz iā parata sūt oīa: ante xp̄i aduentū nonduz erat ista cena parata. qz nullus poterat ingredi vitā eternā. H. imōlato xp̄o vt dicit Gre. p̄z celestis regni aditus sicut at xp̄s fuit missus a p̄e. vt inuitaret vocatos ad cenā. ita ipse seruos suos apostolos misit. et mittit predicatorēs. vt dicant nobis. ve nite ad cenam. quia parata sunt oīa. Jo. 20. sicut misit me p̄. et ego mitto vos. festinamus igit̄. vt dicit Ber. ad locum tutiōem. & ad agrū vbericōem. ad pastum suauorem. vt habitemus sine metu abundem⁹ sine defectu epulemur sine fastidio et Ciprianus p̄feremus inquit et curramus ad patriaz nostrā vt viderem possumus vt parentes salutare valeam⁹. magnus illic carozum numerus nos expectat parentum. fratrū. filiorū frequens nos copiosa turba desiderat. iam de sua incolumente securi. adhuc de nostra salute solliciti ad hōz aspectū venire magna nobis et illis erit leticia.

Secunda pars.

Ecundo cum dīcitur Et cōperunt omnes ēc. tangitū humana negligētia. qua peccatores amantes temporalia extulit se de spiritualib⁹. et dīuisidit in tres partes In prima generaliter ponit vocatoꝝ ex cōfessionē: Et cōperunt se simul omnes excusare: Greg. ecce homo diuines inuitat. et paup occurzere festinat. et tñ ad dei inuitamur dīuiū et excusamus. offert ergo deus quod rogare debuit non rogatis dare vult. qd vix sperari poterat. et tñ sit

f1

Sermo

omnes excusant. unde sicut frequenter contingit. q; volentes se excusare accusant. ita ois excusatio ab ingressu vite eterne accusatio est. nulla em̄ p̄t hoc excusatio cadere. oēs se excusant. et si nō v̄bo saltē cogitatu. saltē factō. et videm⁹ q; excusant se iuuenes ab ista tena volentes interim vti cretura. tanq; in iuuentute sua sapie. 3. et dicit⁹ q; in senectute auertent. isti sūt vt dic̄ Aug. 8. aſſel. miseri adolescentes. q; petūt a deo atinētiā et castitatem. h̄ nolut eā adhuc habere. tūment em̄ cito exandiri et lanari a morbo stupisceſcie. quē poci⁹ volut ⁊ pleri q; extingui. Iē excusant se antiq; de defectu etatis. Quidā de impotēcia. cum nihil tñ impossibile deus mādauerit. Quidā de sollicitudine rei familiaris. Quidā se excusant q; in fine vite peniteat. nō aduententes q; finis vite ē ad p̄miū nō ad meritū. que oia attingunt ut dic̄ Eze. p̄p̄: dr̄am sp̄uabū deliciarū et co:paliū. corporales em̄ cū nō habent valde desiderant. habite vero fastidium. h̄ sp̄ rituales nō habite sūt in fastidio. habite at in desiderio si igitur gustarē hoiesq; suavis est dñs. a aliquē ardorē celestis cene p̄iperent. pfecto ad sp̄uales delicias curserent. nūc vero infestū habent gustū sicut febricitates. vñ illam nō sentiunt dulcedimē

E Sc̄do in spāli ponunt tres excusationes. quaz p̄ma est superborū. qui amant dn̄ationes mūdi: prim⁹ dixit: p̄mia excusatio est de p̄mo vīto qđ est supbia: villa em̄i: Aug. in villa empta dn̄atio notat. qui em̄i habet villaz. regioni et incolis dominat. et bene dñr̄ ē empta. quia magnis p̄culis laborib⁹ et tribulationib⁹ emitur. dominatio. et necesse habeo: necessitas ista assumpta est nō coacta: exire: per istaz dominationē exit homo a seipso. q; reliquo p̄p̄io regimē et dominatione sui ipsius. ambit exterioruz regimē: et videre illam: vident et diligent attēidunt tyrāni. ne ista villa ab eis auferat aspirationib⁹ aut alio modo: rogo te habe me excusatū: nō exaudit ista rogatio ex cusationis. nouit em̄ deus eos sic esse dispositos. q; si scirent se non haberi excusatos tñ exirent videre illaz villam. Et attende q; ista rogatio videt esse humilitatis. scūnt em̄ superbi q; nunq; exaltat nisi humilitas q; vt dicitur Eccl. 9. odibilis est coram deo et hominib⁹ supbia. nō em̄ supioem aut parē patitur et ideo vt p̄ueniant ad intentuz dn̄andi humilitatē quā in cor de non habent verbis ostendunt et gestibus. de quibus Eccl. 9. est qui nequiter se humiliat. et interiora eius plena sunt dolo.

F Deinde ponit secundaz excusationē. que est auarozū: et alter: scilicet auarus. alterum em̄ vicum post superbiam est auaricia: dixit iuga boum em̄i quinq;: bos sensu humanum et

li

affectū ei⁹ significat. bos em⁹ nō portat sed trahit. bos etiā pī-
grum est aīal. & recalitrat stimulo ita sensus pīger est ad bonū
et rōni ad bonū stimulāti recalitrat. dicitur at ēē quinq⁹ iuga.
iugū em⁹ est ex duob⁹ bobus. sic et q̄libet sensus duob⁹ utī or-
ganis. vt iugū visus ex duob⁹ est oculis. audit⁹ ex duob⁹ au-
tībo. olfactus in duob⁹ narībo. gustus in palato & lingua. tac⁹
aut̄ h̄c sit toto i corpore. tñ vt dicit Aug. voluptas carnis q̄ ad
tac⁹ pīnet geminat est em⁹ intrīsec⁹ & extrīsec⁹. vñ qz due-
sunt manus tac⁹i deserviētes. istos sensus avarus dicit emere
qz bona tpalīa his pīcepta sensib⁹. cū ipsius nō sint. ea tñ desi-
derio sibi vendicat. aut̄ etiā emit. qz magnis pīculis et labori-
bus acq̄uit. et eo pībare illa: tunc avarus pībat iuga boum qn̄
expītū. qd̄ possunt tpalīa que sensu desiderant. pībat nāq⁹ vslu-
rarius quid possit pīcumia in lucro. pībat cupīdus quid possint
possessione in fructu: Rogo te habe me excusat⁹: si causa excu-
sationis iusta fuisset. dignū erat rogacōem eius exaudiiri. nūc vñ
ro qz rusticā opus pīsūt nobilitati celestis cene. nulla ē ex-
cusationis ratiō. ¶ Deinde ponit tercā excusatōem que
est luxurie: alius dixit: s. luxuriosus: vxorē duxi: ista vt dicit
Aug. voluptas carnis est. q̄ multos impedit. quā voluptatem
honorablem vocat noīe dīngli. qz vt dicit Gre. licet dīngli bonū
sit ad propagandū lobolē dīwīma pīudentia institutū. non nulli tñ
nō fecunditatē plis. sed p̄ hoc desideriū expetunt voluptatis. vel
noīe vxoris appellat. eo q̄ quidā sic fruunt illicitis desideriis.
ac si voluptas esset vxor. & iō nō possū venire: ecce malū huius
vici. qz tenet ligat⁹ aīam. vt ad deū nō possit accedere. etiam
qn̄ vult. qz vt dicit Basilius. intellectus human⁹ vergens ad
innuditas & illecebros debilis ē ad agendū diuina. dīuetudie
em⁹ actus carnalis fit cathena necessitatis dīstringens homīne⁹.
vñ Aug. 8. Ifel. ex volūtate pīuersa facta ē libido. & dū libidini
seruit. facta est dīuetudo. & dū dīuetudini nō resistit. facta ē ne-
cessitas. Et attēnde q̄ nō rogaunt iste se habēti excusat⁹. qz ho-
mīnes talīi dispositi. freq̄nter erubescunt orare deū. vel qz dīem-
lit et iā iūtantis impi⁹ em⁹ cū m pīfundū venerit vicio⁹ dīem-
lit Tercio ponit renūciatio serui: & reuersus seruus: pīdicato-
res dicunt reuerti ad deū. qn̄ post exteriores vbi occupationes
redeūt ad seip̄os. de seip̄is dīderantes. et dīmitate⁹ mīna men-
tis dītemplōe mītentes. nūtiauit hec dīo suo. nūtiant pīdicato-
res deo fructū q̄ secerūt in pīdicacōe de dueris deūz laudādo
et orando p̄ eis p̄ his vñ qui deī vñ dīemnūt dolere & gemere
ante deū qd̄dam annūtiare est. & vt dīc Aug. nō mīdiget de⁹

Sermo

nanc̄s ppter inferiorz sciēcias. q̄ si p̄ eos scientiae fiat. qui om̄ia nouit stabilit̄ & incō mutabilit̄. h̄ nūch sūt. vt deo assistant. eumq; de inferiorib; agendis diligant. Job. 28. mittes fulgurā & ibūt. & reuertēcia dicet tibi adsum⁹.

Tertia pars. 10

Ecclesiasticus dicit Tūc iratus. ponit iusta dsecuta sententia. que triplex est. vñ p̄ma de aliquoꝝ introducōe tunc iratus p̄familias: p̄familias deus est. cui⁹ familia sūt om̄es angeli. om̄es electi & fideles. hāc em̄ familiā ipse creauit. seruat. ordinavit. & distinxit officijs. iuste vero de⁹ irascit de negligēcia hom̄. qui patet p̄ eis eterne vita eternā detinunt. & vñb; cibis implent mentem. Et nota vt dicit Basilij. q̄ deus irascat. nō q̄ passio ire diuine substance accidat. h̄ talis opatio que in nobis fit ab ira sicut punitio dei ira & indignatio dicit. que ira quanto purior & sine passione est. tanto firmior est & grauior. Hier. 10. ab indignatione eius amouebit terra. et nō sustinebūt gētes damnationē ei⁹. et in oratione regia manasse dicit. om̄es paucēt et tremūt a vultu v̄tutis tue et insustentabilis ira amocōis tue sup peccatores. formidinem ire eius nullus poterit sustinē. put legit Apoc. 6. reges terre & principes terre tribuni & diuities. et fortis & ois seruus et liberi abscondent se in speluncis et petris montib; & dicunt montib; et petris. radite sup nos. & abscondite nos. a facie sedentis sup thronū. & ab ira agni. qm̄ venit dies magn⁹ ire ipsoꝝ. & quia poterit stare. I Deinde mādatū imponit. dixit seruo suo exi: debent p̄dicatores exire ab int̄mis contemplationis ad extē. sc̄rem v̄bi denūciationes. Mat. 13: ex̄t qui seminat seminare semen sūsi: cito: quia mōra trahit p̄culum. tpus em̄ breue est. p̄ma Jo. 2. filioli mei nouissima hora est: in plateas et vicos ciuitatis: ciuitas ista mūdus est. cuius platea prospera eius sunt. via vero aduersa mundi. & paupes qui habent substancie defēctum. dicuntur em̄ pauperes. quasi paruz in pera habentes: ac debiles: qui habent virtutis & vigoris defectū: cecos: qui nullius ingenij lumē habent. vt dicit Gre: et claudos: qui redos in operatione gressus nō habent: introduc huc: de plateis em̄ i. de p̄spēritate mūdi ceci introducunt. et claudi. ceci quidē sūt qui p̄culum successū rerum ignorantē qđ futura illis pariat dies. claudi vero sunt qui habent depeauatum affectum ad p̄spēra mundi. vel ceci sunt et claudi. qui scandalizantē peduz aut oculum a se abſcidunt. intentionē viz & affectū mūdi. introducunt em̄ tales ad vitam Mar. 9. bonū est tibi ad vitā ingredi luscū aut claudi. de vias vero i. aduersitatib; mundi introducuntur